

LITUVIŲ
DIENOS

DIENOS

AMERIKOS LIETUVIAI KARO VETERANAI
Chicagos Dariaus-Gireno Posto vadas J. L. Paukstis

LITHUANIAN DAYS
SEPTEMBER, 1952

1952 M. RUGSEJO MEN.

1952 M. RUGSEJO MEN.

Nr. 7 (26) III metai

SEPTEMBER, 1952

Vol. 3, No. 7

TURINYS

CONTENTS

TAUTINĖ GARBĖ	3
A. Pakalnis, LIETUVOS PARTIZANAI PUOLA VILNIAUS FORTUS	5
J. K-tis, DARIAUS-GIRÉNO POSTAS	6
Santiago Arguello, ŽINAS, NEATLAIDUS	10
Kan. M. Vaitkus, BOLŠEVIKŲ LYDŽIAI, UŽDARYTI NEMUNO LAIVO KAJUTĘJ	11
MANNERHEIMO ATSIMINIMAI	14
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	16
NAUJOS KNYGOS	16
LITHUANIAN TRANS-ATLANTIC FLYERS by Donald Petraits	17
VETERANS HONOR LITHUANIANS	18
LETTER TO THE LAND OF MIRACLES by Stepas Zobarskas	19
CONGRESSMEN ON LITHUANIAN AFFAIRS	21

Juozas VITÉNAS ..... Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief

Milton C. STARK ..... Angliskos dailies redaktorius / Editor of English Section

Povilas PUZINAS ..... Redaktorius-dailininkas / Art Editor

Redaktoriai atskirose vietose / Assistant editors — A. J. KASULAITIS, Pittsburgh Pa.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; L. VALIUOKAS, Dayton, Ohio; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.

Antanas F. SKIRIUS, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS ..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIU"

"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August

Atskiro numerio kaina 40 centų

Single Copy 40c

PRENUMERATA metams — \$3.00 bet kokiam pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00

SUBSCRIPTION \$3.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00.

This Month's Cover

Commander John L. Paukstis of the Darius-Girenas American Legion Post of Chicago. The present membership of Darius-Girenas Post is 1159 paid-up members. The Post Headquarters considered to be the finest in the State of Illinois, is owned entirely by the Post.

LIETUVIŲ DIENU PLATINTOJAI

JUNGtinės AMERIKOS VALSTYBĖS

C. K. Braze, Miami, Fla.
B. Brazdžionis, Chicago, Ill.
K. Bradūnas, Baltimore, Md.
K. Bružas, Chicago, Ill.
J. Belinis, Grand Rapids, Mich.
A. Česonis, Baltimore, Md.
B. Čeponis, St. James, N.Y.
V. Čyvas, Amsterdam, N.Y.
E. Dambrauskas, Chicago, Ill.
Dirva, Cleveland, Ohio
Gabija, Brooklyn, N.Y.
J. Ginkus, Brooklyn, N.Y.
A. Gražulis, Worcester, Mass.
P. Juknys, Brooklyn, N.Y.
C. P. Yurgelun, Brockton, Mass.
A. Kasulaitis, Pittsburgh, Pa.
J. Klimas, kun., S. Boston, Mass.
P. Kudulis, Elizabeth, N.J.
B. Krakauskas, Rochester, N.Y.
K. Keblinskienė, Brockton, Mass.
Metriks Farm Store, Chicago, Ill.
Karecko Vaistinė, Chicago, Ill.
V. Prižgintas, Los Angeles, Calif.
A. Paliulis, Waterbury, Conn.
V. Pauža, Detroit, Mich.
B. Polikaitis, Detroit, Mich.
V. Rocevičius, Cleveland, Ohio
V. Tarvainis, Detroit, Mich.
Tverijonas, Chicago, Ill.
L. Spaudos Centras, Chicago, Ill.
V. Sakalauskas, Chicago, Ill.
J. Sekys, Hartford, Conn.
A. Stasiulaitis, Cicero, Ill.
A. Tamolunas, kun., Miami, Fla.
K. Trečiokas, Newark, N.J.
B. Urbonas, Chicago, Ill.
Urbanas Photo Studio, Baltimore, Md
Den Uselis, Chicago, Ill.
V. Vaitkus, Waterbury, Conn.
A. Vaitkus, E. St. Louis, Ill.
A. Valavičius, Chicago, Ill.
L. Valiukas, Dayton, Ohio
E. Vilutis, E. Chicago, Ind.
Žiburys, So. Boston, Mass.

CANADA

V. Aušrotas, Toronto, Ont.
S. Bujokas, Winnipeg,
J. Kriščiūnas, Toronto, Ont.
J. Pleinys, Hamilton, Ont.
P. Rudinskas, Montreal,
V. Montvilas, Sudbury, Ont.
A. Dauginaite, St. Catherines, Ont.
P. Tamulėnas, Welland, Ont.
T. Žiburių Knygynas, Toronto, Ont.

PIETŲ AMERIKA

M. Laupinaitis, São Paulo, Brazil
A. Sabaliauskas, kun. Caracas, Venezuela
N. Saldukas, kun., Bogota, Columbia

D. BRITANIJA

V. Gerdžiūnas, 6 Bechey St.
Oldham, Lancs.
P. Dragūnas, Birmingham
J. Jurevičius, Bradford
V. Zdanavičius, London

AUSTRALIJA

P. Jutulis, kun. Adelaide
L. Bertašius, N. Geelong
V. Balsys, Canberra
L. Baltrūnas, Melbourne
J. Skirka, Bathurst,
P. Butkus, kun., Sydney
J. Rugelis, Sydney

Chicagos Lietuvių Prekybos Rūmų banketas, kuriame dažyvavo Illinois gubernatorius Adlai Stevenson. Sėdi: J. Mozeris, gub. A. Stevenson, ALT pirm. L. Šimutis, "Draugo" adm. kun. P. Činikas ir kons. P. Daužvardis; stovi J. Mackevičius, A. Brazis, inž. A. Rudis, Dariaus Girėno posto vadas J. Paukštis, Cook County vald. J. Daley, teisėjas J. Zuris, A. Kumskis ir ALT ižd. M. Vaidyla. / Distinguished guests at a Lithuanian Chamber of Commerce banquet. Reading guide is Governor A. Stevenson of Illinois.

TAUTINĖ GARBĖ

Būti lietuviu yra garbė daugeliu atžvilgiu: politiniu, nes mes esame nuskriausti be mūsų kaltės, todėl turime teisės reikalauti, kad ši nežmoniška skriauda būtų atitaisytą; kultūriu, nes mes esame tarp dviejų pasaulių - Rytų ir Vakarų - todėl esame pašaukti būti kultūros tiltu; istoriniu, nes mūsų praeitis yra pilna didžių žygijų, turėjusių reikšmės ne tik mums, bet ir visai Europai; visuomeniniu, nes tiek praeityje, tiek ir dabartyje mes parodome didelių organizacinių ir taktinių gabumų, todėl pelnoma gerą vardą visur, kur tik bent kiek esame judresni; etnografiniu, nes esame sena tauta, išlaikiusi nesugadintą kalbą, dainas, papročius, meną. Visi šie dalykai yra didelės vertybės. Visus juos šiandien mes išnešeme į pasaulį ir parodėme svetimiesiems. Lietuviai pasaulio tautų bendruomenėje užėmė garbingą vietą.

Mūsų uždavinys yra neleisti šiai garbei pražūti. Tautos garbė žūsta dvejopu būdu: a) ją pamirštant ir b) ją išniekiant. Jeigu mes nesidomėsime savais politiniais, kultūriniais, istoriniais ir visuomeniniais dalykais; jeigu mes būsime šalti saviesiems papročiams, savai kalbai, savai literatūrai, savam

mokslui, savam Dievo garbinimui; jeigu mūsų vaikai ištruks iš mūsų lietuviškosios globos ir pateks svetimųjų įtakon; jeigu mūsų šeimos pasidarys savo dvasia internacinalinės - mes žudysime lietuviškąjį garbę savo pasyvumu. Iš kitos pusės, jeigu mes būsime nesąžiningi savo pareigose; jeigu elgsimės, nemoraliai tiek viešumoje, tiek privatiname gyvenime; jeigu mūsų gyvenimo būdas bus netvarkingas; jeigu mūsų santykiai tarp savęs ir su svetimaisiais bus nedraugiški; jeigu mes nieko reikšmingesnio tremtyje nesukursime, - tuomet mes pakirsime lietuviškąjį garbę savo nevertingumu.

Trempis kaip tik ir yra tautinės garbės bandymo metas. Gyvendami Tėvynėje mes galėjome būti ir šiek tiek pasyvūs, ir šiek tiek netvarkingi. Bet išvykę pasaulin, šio "liuksuso" mes negalime sau leisti, nes savo veiksmais mes čia angažuojame ne tik mus pačius, bet ir visą mūsų tautą. Lietuviškoji garbė yra pirmaeilis mūsų uždavinys. Jos sargyboje turime stovėti ir kiekvienas skyrium ir visa mūsoji bendruomenė.

Kai Izraelio tauta buvo išvesta į Babilono nelaisvę, pranašas Baruchas jai parašė laišką, kurio pagrindinis įspėjimas

Mažosios Lietuvos Tarybos suvažiavimo dalyviai; vidury matyti VLIK pirm. M. Krupavičius ir MLT pirm. E. Simonaitis. / The Council of Lithuania Minor, meeting in conference in Germany.

buvo: "Negarbinkite svetimųjų dievų!" Šis įspėjimas tinkta visų amžių tremtiniam. Ir mes esame atsidūrė savotiškai nelaisvėje. Ir mums gresia pavojus pra-

dėti aukoti svetimiesiems dievams. O šie dievai pasirodo mums įvairiais pavaldais: mados ir papročiai, kalba ir literatūra, mokyklos ir organizacijos, pini-

gas ir turtas, moterys ir šeima, geros vienos ir geras gyvenimas, graži dabartis ir tamši ateitis — vis tai yra anū svetimų dievų formos, su kuriomis mes susiduriame kiekvieną dieną. Ir sunku yra šiemis dievams nepasmilkyti, sunku yra jų ne-pagarbinti ir jiems nenusilenkti. O tačiau reikia jų negarbinti, kad patys ne-taptume negarbingi. Svetimo dievo garbinimas yra lietuviškosios garbės išdavimas. Tai nereiškia, kad mes turētume šiuos svetimus dievus niekinti. Anaipolt! Tačiau tremtyje mes turētume gyventi kaip muziejuje: mes turime žinoti, kad jis yra ne mūsų namas ir kad Jame surikiuoti dievai yra ne mūsų židinio penatai. Todėl mes galime jais stebėtis, bet negalime jiems atiduoti savos širdies. Kas nusilenkia svetimam dievui, tas išduoda pats save. Tai yra tautinės stab-meldybės nuodėmė. Tremtis yra graso-ma šios nuodėmės iš visų pusų. Todėl apdairumas, dvasios žvilgio laisvumas, sprendimo blaivumas, o visų pirma stipri ir nepalaužama savųjų vertybų meilė yra pats svarbiausias tremties gyvenimo bruožas. (E.)

Lietuviai, latviai ir estai Paryžiuje mini birželio mén. deportacijas iš Baltijos valstybių. Minėjimą globojo Prancūzų Komitetas už Laisvąjį Europą ir iškilmėms pirmininkavo to Komiteto Generalinis Delegatas Henri Frenay, buvęs ministeris, dabar Europos Federalistų Sąjungos pirmininkas ir žurnalo "Monde Nouveau-Paru" Direktorius. Čia matyti jis kalbant. Iš kairės į dešinę sėdi: prof. G. Matore, Bezansono Universiteto Hum. Fak. Dekanas; Gen. R. Kaepelin, Prancūzų Komiteto už Laisvąjį Europą Sekretariato direktorius; O. Grosvalds, Latvijos ministeris Paryžiuje; H. Frenay; prof. J. G. H. Hoffmann, pastorius; K. R. Pusta, Estijos ministeris; dr. S. Bačkis, Lietuvos Atstovo p. e. Paryžiuje; K. Berends, Latvijos Pasiantinibės Paryžiuje patarėjas. Minėjimas įvyko birželio 18 d. / Lithuanian, Latvian and Estonian delegates in Paris, commemorating the 1941 deportations from the Baltic States by Soviet Russia.

LIETUVOS PARTIZANAI PUOLA VILNIAUS FORTUS

A. PAKALNIS

Friš kiek laiko švedų spaudoj ir pas-
kiausiai prancūzų pasirodė žinių, kad,
esą, Lietuvoj partizanų sajūdis esas visai
likviduotas arba bent taip apsilipęs, jog
nebegali viešai pasireikšti. Iš kitos pu-
sēs, ypačiai vokiečių ir lenkų spaudoj,
buvo paskleista apie juos tiesiog fan-
tastinių pranešimų, kuriais nenori tikėti
net tie, kurie kiek daugiau apie tą rei-
kalą žino. Kaip yra iš tikro?

Mūsų bendradarbių teko šnekėtis su
visa eile žmonių, įvairiais būdais pasie-
kusių Vakarus, ir tie akivaizdūs nūdieni-
nės lietuviškos buities liudininkai papasa-
kojo daug konkrečių atsitikimų, patvir-
tinančių gaunamas žinias, jog vis dėlto
yra ne taip, kaip bolševikai ir jų draugai
norėtų. *Partizaninis sajūdis Lietuvoj te-
bėra gyvas*, nepaisant visų išdavimų ir
sunkių nuostolių, tik jis, tausodamas žmo-
nes ir vengdamas nereikalingą auką, kei-
čia kiek taktiką, pereidamas daugiau
prie ypač estų vartojamo pasyvaus pasi-
priešinimo, turinčio tikslą – visais būdais
stengtis, kad krašte išliktų kuo daugiausia
savų žmonių. Apie tai čia ne vieta pla-
čiau šnekėti, tik Vakarus pasiekę žmo-
nės tvirtina, jog apie Lietuvoje veikiantį
aktyvų rezistencinį sajūdį ir partizanus
visi žino. Kaimuose jie tokie stiprūs, jog
ten daugely vietų nuo jų nėra veik sau-
gumo. Jų gaudyti žmonės dar ir dabar
tebevaromi varu. Begaudant ypatingą
stropumą parodo nebent stribai, kiti –
net rusų kariai – per daug nosies nenori
kur nereikiant kišti, juo labiau - lietuviai.
Įsakymus daugumas vykdo taip, kad tik
jie patys nepadėtų galvų ir neprikibtų
vyresnybę.

Parvykę iš Lietuvos vokiečiai ir grįžę
karo belaisviai pasakojo, kad partizanai
ypač stiprūs Vilniaus krašto miškuose ir
apie Šiaulius, kur jie susisiekia su Latvi-
joj veikiančias pogrindiniai rezistentais.
Pasitaiko, kad kai kur su pajaziniais ko-
voti pasiūsti daliniai ima tiesiog prie-
vartauti moteris net ir dabar. Grįžusiu
vokiečių kelios papasakojo, kaip vyrai
esti atskiriami nuo žmonų ir sužadėtinių
ir uždarom, o tuo tarpu emvėdistai jas
niekina. Todėl išvykstančius į laisvajį pa-
saulį visi lietuviai su ašaromis akyse
praše, kad Vakarai juo greičiau juos
išlaisvintų. Ypačiai daug šie tikisi iš Amer-
ikos ir ten gyvenančių lietuvii.

Lietuvių spaudoj buvo minėta visa
eilė atsitikimų, rodančių gyvą partizanų
veiklą. Čia prisiminsime vieną kitą bū-
dingesnį, apie kuriuos ligi šiol, rodos,
dar niekur nebubo skelbta. Sakysime, to-
kiame Šiaulėn valsčiuje jų buvo stam-
bus su rusais susidūrimas, kuriame daly-
vavo apie 700 partizanų. Taip pat Bazili-
lionių v. Jukniškių kaime. Jei bolševikai

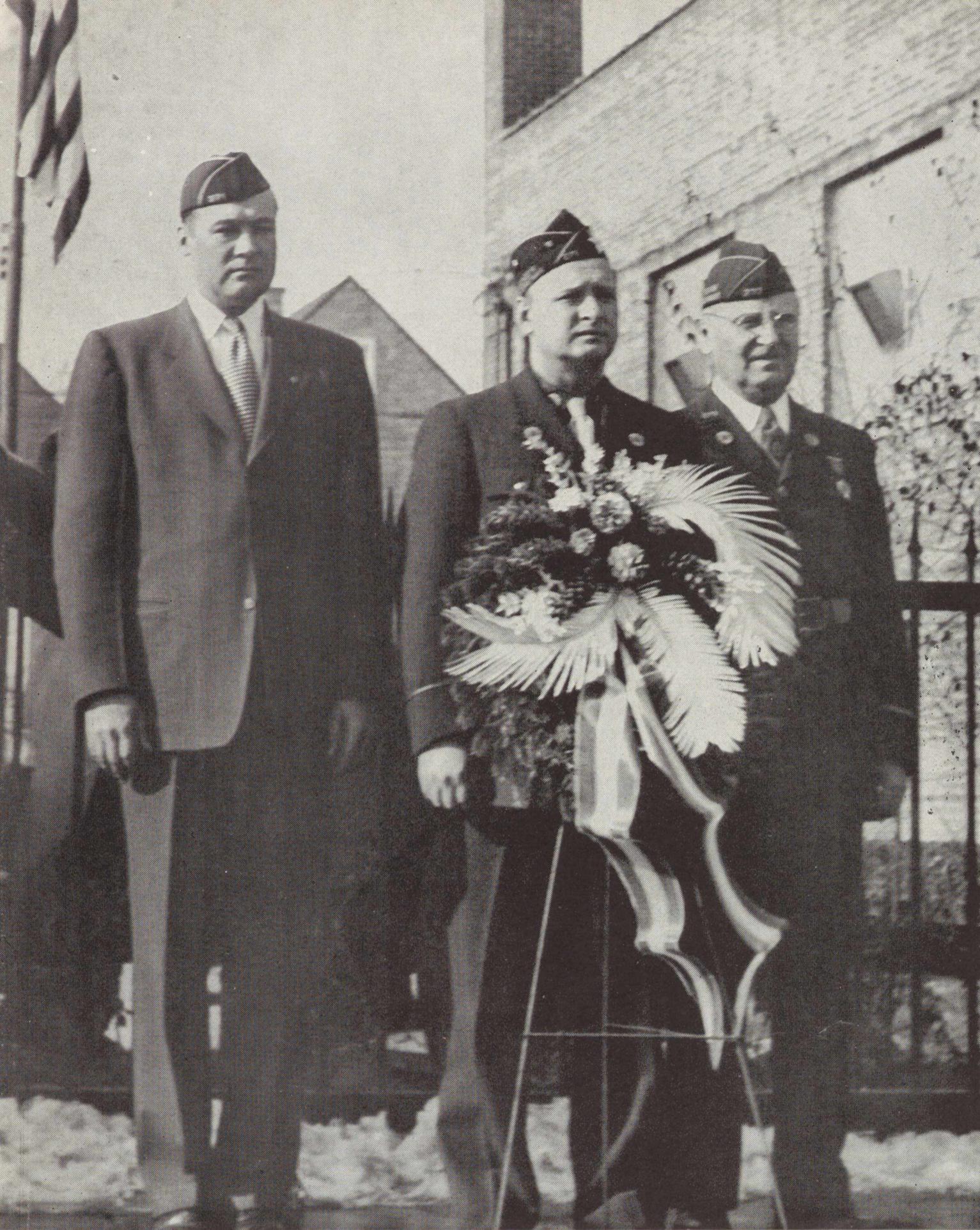
Steponas Darius ir Stasys Girėnas, 1933 m. liepos 15 d. pakilę iš New Yorko Roosevelt Field ir laimingai
perskridę Atlanto vandenyną bei didelę dalį Europos, bet liepos 17 d. jo lėktuvui "Lituanica" nukritus Vo-
kietijoje prie Soldino, žuvo visai arti savo tikslų – be nusileidimo atskristi į Kauną. Jų žuvimo 19 metines
šiemet buvo iškilmingal paminėtos Dariaus-Girėno Posto parengimu Chicagoje. / Darius-Girėnas, Lithuanian
flyers, shown aboard their ship, the "Lituanica", which crashed in Germany in 1933 after successfully
navigating the Atlantic from the U. S. Both valiant flyers were killed outright.

tik ką įtaria palaikant ryšius su partiza-
nais, nesvarbu, kaltas ar nekaltas, tuo
tremia į Sibirą, taip pvz. padarė su
Kelmės v., Palurupių k. gyv. Mickevi-
čium, kurį, už tai apkaltinę, ištremė 25
metams į Sibirą. Prieš kiek laiko Klai-
pėdoj ant Biržos tilto buvo partizanų
nušauti du komunistų pareigūnai. Kark-
lininkuose (tarp Melnragės ir Palangos)
per susišaudymą žuvo partizanas Mic-
kus.

1949 m. partizanai buvo įvykdę dideli
Vilniaus fortų puolimą. Jiems atmušti
bolševikai gavo sutraukti net artilerija
ir pasiūsti lėktuvus. Tiesa, fortų nepa-
ėmė, ir tada partizanai turėjo daug nuos-
toliu. Artilerijos kanonada buvo girdėti
net Kaune. 1950 m. vasarą Jenavičių kai-
me įvyko kautynės tarp 40 partizanų ir

rusų. Ten yra, mat, aerodromas. 1950
m. rudenį pas vieną malūnininką su mie-
go milteliais, įpiltais į gérinį, buvo pa-
vaišinti 3 partizanai, tarp jų ir tos apy-
gardos vadas Duoblys. Vadas, pastebė-
jęs, kad jos draugai apsuaiginti ir miega,
šovė į malūnininką, bet pataikė tik į
ranką. Tada malūnininkas apie įvykį pra-
nešė policijai, kuri rado Duoblį bemie-
gant prie kapinių tvoros. Visi trys buvo
žiauriausiai nukankinti. Partizanų vadas
jau ir anksčiau buvo du kartus milicijos
pagautas, bet jam vis pasisekdavo pa-
bėgti.

Mégina jie pulti ir tremtinių transpor-
tus. 1949 m. antrajį tremtinių transportą
vežant į Sibirą, jų traukinys buvo prie
Jonavos sulaikytas būrio partizanų, ir
išyko su sargyba susišaudymas. Sargybi-

Karo pabaigos minėjime Dariaus-Girėno Posto vadas J. L. Paukštis (vidury) su dviem legionieriais - Leon Klimovich (kairėj) ir J. Pachankis. / Commander J. L. Paukstis and aides observe Armistice Day Program.

ninkams i pagalbą buvo iš Kauno iššaukta rusų kariuomenė, ir įvyko žiaurios kautynės. Tada partizanų puolime dalyvavo apie 100, bet tremtinių išvaduoti nepavyko. Kaip rusai bijo partizanų, rodo kad ir baisiausi jų siautėjimai. Kiekvienas, įtaras esąs partizanu, baisiausiai kankinamas ir paskum nužudomas. Pvz., 1947 m. tik tokiuose Gelvonyse buvo tuo pretekstu sušaudyta apie 100 tikrųjų ir tariamų partizanų. Nesenai už partizanų rėmimą Šančiuose sušaudytas jaunas kunigas. Mat, Lietuvoj vogimas ir žmogžudybė yra maži nusikaltimai, o dideli - už politiką. Lietuviai, kurie, nors ir priversti, tarnavo vokiečių kariuomenėj ir paskiau iš jos pabėgo, o vėliau kovojo drauge su raudonarmiečiais, net gavo pasižymėjimo ženklų, po karo buvo taip pat nubausti iki 7 metų Sibiro. Iš jų dalis yra jau grįžusių atgal į okupuotą Lietuvą.

Ką paėmė nelaisvėn iš lietuvių, pa-

gautų drauge bekovojant su vokiečių kariuomene, tokius tuo pat nukankindavo negyvai, apipildavo benzинu ir sudeginavo vietoje. Tik žymesni buvo suimami, tardomi ir kankinami. Tokių pavyzdžių esama apsčiai.

Daug kur milicia persirengia partizanais - ir tokiu išdavikišku būdu yra ne vieną suėmę. Vienas Širvintų milicininkas su falsifikuotu partizanų pažymėjimu apgavo su partizanais palaikantį ryšį valstietį, ir šis jam išdavė partizanų bustinę su ginklu sandėliu. Mocinkuose ypač siaučia žydas Ryman, vietinės NKVD viršininkas.

Taip pat būtu galima suminēti visą eilę pavyzdžių, kaip dar pernai partizanai sunaikino visą eilę kolchozų pirminknukų ir šiaip išdavikų. Taip pat dar perėtais metais Skapiškio-Suvainiškio ruožo miestely V. partizanai sulikvidavo 75 milicininkus. Tieki gyventojai, tieki okupantai žino, kad tikroji krašto valdžia

Dariaus-Gireno Postas

Vienas akivaizdžiausiu įrodymu Amerikos lietuvių įnašo į šio krašto laisvės išlaikymą yra Amerikos lietuvių buvusių karių (karo veteranų - War Veterans) organizacijos. Tiesa, jos neapima visų lietuvių, dalyvavusiu Amerikos kariuomenės eilėse, tačiau jų pats buvimo faktas jau pakankamai iškalbingai kalba.

Kaip žinia, Amerikos Legionas (American Legion) yra viena iš didžiausių ir įtakingiausių Amerikos karo veteranų organizacijų. Joje atskirų vietų (Chicago, Baltimore, Bostone, Brooklyne, Gary ir kt.) lietuvių turi savo skyrius (postus). Vienas iš žymiausių tokų lietuvių postų yra Dariaus-Girēno Postas Nr. 271 Chicagoje. Jo narių skaičius siekia apie 1300, o jo bustinės namai (4416-20 So. Western Ave., Chicago 9, Ill.) yra laikomi geriausiais iš visų Amerikos Legiono postų Illinois steite.

Lietuviško posto kūrimo mintį pirmasis iškėlė J. A. Mickels ir susilaukė entuziastingų pritarėjų. Pradžioj buvo sunkumų dėl vietas, kur nariams susirinkti. Todėl iš karto susirinkimai buvo šaukiami atskirų asmenų butuose, šokių salėse, tavernose ir p.

Postui statytis savo namus iškilo mintis

---

gražiausiai iš visų Amerikos Legiono postų Illinois steite.

yra partizanų rankose. Jei jų nebūtų, padėtis ir okupacija būtų dar žiauresnė. Visa tai rodo, kad jų veikla yra gyva. Dar ir dabar ne vienas pasiekęs Vakarų Europą vokietis su pasididžiavimu paskoja, kaip jis buvo susitikęs su tais "miško broliais", girdia jų uniformą ir susiklausymą bei ryžtą. Jie budi ir laukia, kada kankinamai tėvynei vėl išmuš laisvės valandą.

Pažymėtina, kad 1950 m. rasta balionų su spaudiňiais. Buvo įsakyta juos tuo surinkti ir neskaityti. Spaudoj pasirodė netikrų žinių, kad, esą, nuo 1948 m. iš Lietuvos nebuvo jokių mašinių deportacijų. Nežinia, kokiais sumetimais tokios netikros žinios skleidžiamos. Jei jų nesti kuriame nors rajone, tai dar nereiškia, kad jų nebūta iš viso. Dabar deportacijos stengiamasi vykdyti daugiausia atskirais rajonais, sarašai sudaromi iš anksto, o pats "surinkimas" rūpinamasi pravesti labai staiga, kad niekas nespėtų ar negaličia ištrūkti. Kaip didesnes deportacijas galima pažymeti pernai vykdytas kad iš Panevėžio rajono gegužės mėnesi. Jų gyvų liudininkų, pačių mačiusių jas savo akimis, kaip kai kur buvo išvežti ištisi kaimai, yra pasiekusių ir Vakarų Europą. Taip pat jas žino ir vienas kitas iš pasiekusių Vak. Vokietiją su šiemet grįžusiais vokiečių repatrijantais iš rusiškųjų sričių. Didžesnės deportacijos buvo taip pat vykdomos ir pernai spalio pabaigoj.

Darius-Girėno Posto cigarečių vajus; vidury stovi Chicagos miesto burmistras M. H. Kennelly; jo kairėj - posto vadas J. L. Paukštis. / The Darius-Girėnas Post holds a cigarette drive for disabled veterans, Chicago. Pictured left to right are: Police Commissioner T. O'Connor, Judge J. T. Zuris, Alderman W. Nowakowski, County Clerk R. Daley, Mayor Martin H. Kennelly, Post Commander J. L. Paukštis, and Assistant to the Mayor Art Ward.

sunkiaisiais Amerikos ekonominio gyvenimo metais, o Postas savo pinigų tam neturėjo. Todėl buvo nutarta statyti namus, patiemis atliekant statybos darbus, o reikiamas lėšas suorganizuoti darant įvairius parengimus

Surinkus pirmuosius kelius šimtus dolerių, buvo pradėti statybos darbai, ir kiekvienas legionierius įsijungė pagal savo specialybę. Buvo užvestas sąrašas, kiek kuris įdeda darbo valandų, kiek surinko ar paaukojo pinigų. Šis sąrašas yra laikomas Posto archyve, o šiems nariams pagerbti buvo padaryta speciali lenta.

Posto veikla yra labai įvairi. Ji yra nukreipta tiek pačius narius, tiek už Posto ribų.

Yra rūpestingai parinkti pareigūnai kurie lanko sergančius narius, pataria reikale ir parūpina reikale finansinės paramos. Jei atitinkamas pareigūnas negali nariui padėti, jis pašaukia gydytoją, advokatą ir kitą tinkamą asmenį, kuris gali pagalbos reikalingam nariui padėti.

Greta to Postas uoliai dalyvauja visokios rūšies vajuose, kaip metiniame cigarečių vajuje invalidams veteranams ir p. Taip pat Postas mielai padeda ir šiaip asmenims bei šeimoms.

Toliau Postas globoja Amerikos Legiono Jaunių beisbolo komandą ir teikia pasižymėjimo medalius vietoj mokyklų jaunimui. Taip pat jie globoja skautus,

(Perkelta į sekantį pusl.)

Darius-Girėno Postas turi ir savo orkestrą iš 40 asmenų; paveiksle matyti Posto vadą J. L. Paukštį su orkestro atstovais. / Officers of Darius-Girėnas Post discussing plans for participation of the Post Drum and Bugle Corps in the Post's activities.

Dariaus-Girėno Posto Direktorių Taryba, kuri yra svarbiausias Posto organas. / The Board of Directors of Darius-Girėnas Post; left to right: Past Commander F. Zelis, Past Commander F. Pumputis, Past Commander W. Kareiva, F. Krasauskas, Past Commander J. Mason, A. Strelesky, A. F. Wells - Chairman of the Board, Past Commander J. Rachus, Commander J. L. Paukštis, Past Commander J. Kibort, Past Commander J. Judickas, J. Pankus, Past Commander J. J. Karalaitis.

DARIAUS-GIRĒNO POSTAS

(Atkelta iš 7 psl.)

praveda Memorial Day ir Armistice Day ceremonijas bei programą, kasmet suruošia Dariaus-Girēno minėjimą, dalyvavo krauso rinkime ir k.

Mirus kuriam nariui, Postas dalyvauja jo laidotuvėse. Nariams apie kurio mirtį tuoju pranešama specialiomis atvirutėmis.

Postas turi savo krepšinio komandą,

kuri aktyviai dalyvauja soprto parengimuose. Taip pat padaroma susirinkimų sporto klausimais, į kuriuos atvyksta sporto ižymybės, pav. Ed "Moose" Krause, Notre Dame Universiteto sporto direktorius. Yra mėgstamas žaidimas "Old Timer", kur ne taip aktyvūs sportininkai rungtyniauja su aktyviais sportininkais.

Kiekvienų Naujų Metų išvakarėse Postas suruošia šokių vakarą, kurio pelnas eina ligoninėse esančių veteranų naudai.

Kiekvieną vasarą Postas suruošia savo pikniką, kuriame dalyvauja visi nariai su savo šeimomis ir draugais.

Kalėdų proga suruošiamas vakaras vaikams su žaidimais, dainomis ir Kalėdų Senio dovanomis.

Posto orkestras (Drum & Bugle Corp) suorganizuotas prieš porą metų, bet turi jau gerą vardą.

Posto eiliniai susirinkimai įvyksta kar-

(Perkelta į 10 psl.)

Dariaus-Girėno Posto vadovybė 1951-1952 metais / Officers and Committee Chairmen of Darius-Girėnas Post 1951-1952.

The American Legion

For God and Country, we associate ourselves together for the following purposes: To uphold and defend the Constitution of the United States of America; to maintain law and order; to foster and perpetuate a one hundred per cent Americanism; to preserve the memories and incidents of our associations in the Great Wars; to inculcate a sense of individual obligation to the community, state and nation; to combat the autocracy of both the classes and the masses; to make right the master of might; to promote peace and good will on earth; to safeguard and transmit to posterity the principles of justice, freedom and democracy; to consecrate and sanctify our comradeship by our devotion to these objectives.

Amerikos Legiono Cook County vadas H. West kalba Dariaus-Girėno Posto susirinkime; greta sėdi Posto vadas J. L. Paukštis. Ant sienos matyti Amerikos Legiono konstitucijos ižanga. / Cook County Commander H. West addressing meeting of Darius-Girénas Post. Note Preamble in background, embodying principles of the American Legion.

Dariaus-Girėno Posto vadas J. Paukštis įteikia atžymėjimo lapą Notre Dame Un-to Atletikos dir. E. Krause. / Commander J. L. Paukstis of Darius-Girénas Post presents Certificate of Distinguished Service to Ed "Moose" Krause, Director of Athletics at the University of Notre Dame. Watching presentation are J. G. Kamin, rear, and A. Wells.

Dariaus-Girėno Posto vedamas vajus kraujui rinkti. The Darius-Girénas Post campaigning for mass blood donations for America's Korean veterans.

Dariaus-Girėno Posto vadas J. L. Paukštis tariasi dėl minėjimo programos. / Planners of the Darius-Girénas Post memorial program: Father Stašys, Comm. J. L. Paukštis, Father A. Linkus and T. Blinstrubas.

Per žuvusijų karių pagerbimą padedamas vainikas The Darius-Girénas Post pays tribute to deceased veterans. L. to r.: Martha Lipški, Helen Kareiva, Commander Paukštis and J. Judickas.

Dariaus-Girėno Posto vadas J. L. Paukštis įteikia pasižymėjimo medalius Nekalto Prasidejimo parapijos mokyklos mokiniams. / Two youngsters (Stanley Simaitis and Veleia Darginis) each receive the American Legion School Medal for scholarship. Commander Paukstis makes the awards. At right Msgr. A. Briška

Dariaus-Girėno Posto vadas J. Paukštis įteikia šv. Kazimiero seserims 500 dol. čekį jų namams statyti. Commander J. L. Paukstis, in behalf of the Darius-Girénas Post, presents Sister Devota and Richard Daley, General Chairman of Sisters of St. Casimir Building Fund with a check for \$500.

"Dainavos" ansamblio dainininkės po koncerto Carnegie Hall, New Yorke įkalba savo linkėjimus Lietuvai į "Amerikos Ba'so" mikrofoną, kurį laiko inž. P. Labanauskas. / Dainava choristers send their greetings to Lithuania via "Voice of America" microphone, after a concert at Carnegie Hall, New York.

Sutkevičiaus foto

DARIAUS-GIRĒNO POSTAS

(Atkelta iš 8 psl.)

tą per mėnesį. Kartais, pagyvinti susirinkimui, kviečiami svečiai pakalbėti. Po susirinkimų paprastai įvyksta vaišės su užkandžiais ir gērimais.

Posto visus piniginius reikalus tvarko Direktorių Taryba. Ji padaro sąmatą ir duoda nariams balsuoti. Direktorių Taryba taip pat kontroliuoja Posto nuosavybės valdymą, prižiūri reikalų vedimą, kontroliuoja naujų narių priėmimą.

Postas leidžia mėnesinį biuletenu, kuriame paduoda naujausias žinias iš Posto veiklos. Biuletenis yra iliustruotas ir spausdinamas spaustuvėje, nedidelio for-

mato, 12 psl. anglų kalba. Taip pat kasmet Postas išleidžia savo metraštį (Directory), kuriame telpa visų narių sąrašas su jų adresais ir k.

Apie Dariaus-Girēno Postą jo Direktorių Tarybos pirmininkas adv. A. Wells taip atsiliepia: "Aš manau, kad Dariaus-Girēno Postas yra gražiausias paminklas, pastatytas Amerikos lietuvių šiame krašte. Jis sudaro garbę ne tik vyrams, kurie kovojo pasauliniuose karuose, bet ir lietuvių kilmės žmonėms apskritai. Kol mes turime tokias organizacijas su tokiais vyrais kaip Dariaus-Girēno Poste, Amerika niekada neturi bijoti jokio priešo. Aš didžiuojuosi esąs nariu ir laikau garbe būti jo narių eilėse."

J. K-tis

ŽINAS,

NEATLAIDUS

SANTIAGO ARGUELLO

Žmogus prisiartino prie erškėtyno. Ištiesė ranką, norėdamas palieisti, ir iš jo burnos išsiveržė ai, o iš piršto - rubinas.

Pataikė ant dyglio ir dyglys ji sužeidė.

Žmogus nušluostė kraują ir žiūrėdamas į erškėtį jam pasakė:

— Tau atleidžiu.

Ir aš stebėjaus ir palaiminau tą žmogų, turėjusį malonią atleidimo dovaną.

* * *

Ir atsitiko, kad kitas žmogus atėjo ir sustojo prie erškėtyno.

Ir taip pat ištiesė ranką, norėdamas ji palieisti.

Ir dyglys ji sužeidė.

Bet žmogus vien tik nušluostė žaizdą. Meilingai pažiūrėjo į dygli. Ir nepasakė: "Aš tau atleidžiu".

* * *

Aš pagalvojau:

Anas žmogus buvo šventas. Jis mokėjo atleisti. Šis gi - nemoka.

Bet Viešpats mane pertraukė:

- Tu esi tas nemokėlis...
- Kaip, Viešpatie?... Anas?...
- Jis yra šventas, nes kai tai buvo reikalinga, jis atleido.
- Ir šis?..
- Dar šventesnis, nes jam nereikia atleisti .

Ir kai aš palikau nustebęs, su nesuprantančia migla akyse, Jis paaikino:

— Dyglys žeidžia dėl to, kad yra dyglys. Nors ir norėdamas, negali kvepėti. Anas žmogus pajuto dūrio skausmą, ir nežinodamas tarė dygly esant kaltą ir ant jo supyko, bet, būdamas tyros širdies, atleido. Šis gi pajuto skausmą, bet žinodamas, kad kiekvienas dyglys duria, nes dėl to ir yra dyglys, nesupyko. Ir, neturėdamas ką atleisti, neatleido.

* * *

Nuo to laiko mažiau kenčiu, kai dagiai mane dygso.. Skauda žaizda. Bet kadangi mano siela žino, nepyksta. Ir nesant ižeidimo, nereikia atleidimo. Priešingai, sruvena gailestinga meilė vargsui erškėciui, kuris dar nepražydo

Ir skausmas pasikeičia į malonumą.
Nes aš išmokau neatleisti.

Išvertė P. Gaučys

BOLSEVIKU LYDZIAI, UZDARYTI NEMUNO LAIVO KAJUTEJ

Kan. M. Vaitkus

Šios gražios birželio dienos gyvai pri-mena man vieną įvykėli mielajame Kau-ne 1937 metais. Parašiau "īvykėli", nes iš tikrujų mažas tai įvykis, bet nūn ir tokie mums miela prisiminti, kadangi juk tai buvo Lietuvos, tokioj nūn pasiilg-toj, o nepasiekiamoj... Tas īvykėlis anuo-met buvo komiškas. Dabar — džiaug-siuos, jeigu perskaitė bent ilgesingai šyp-telsit.

Buvo gražus šventadienio rytas, Grį-žęs po. š. mišių ir papusryčiavęs, skaičiau ar rašiau kažką savo kambary, langais veizdinčiam į Baltąją Gulbę — Vaižganto Rotušės Aikštę. Buvos, turbūt, apie puse vienuoliktos..

Netikėtai — skambutis! Kas čia galėtų

Lietuviai kariai Vokietijoje per Reiną pastatyto tilto: M/Sgt. Vaitiekūnas, Ltn. Augustinas ir Ltn. Ivanauskas. / A group of Lithuanians inspects pontoon bridge across the Rhine, Germany. A. Ješmanto foto

Piknikų sezonui prasidėjus, gausus būrys lietuvių susirinko prie Marianopolio lietuvių Kelegjos, Thompson, Conn. / Picknickers at Marianapolis College, Thompson, Conn VI. Adomavičiaus foto

būti? Šiuo laiku šventadienį pas mane niekas nesilanko.. Betgi reikia pažiūrėti.. Nagi, stebūklai! Prie durų belaukiąs įleidžiamas Jonas Marcinkevičius, romanų rašytojas, tas stambus vyras, pečiukas, didele galva su visu kupstu juodų ilgokų gana sutaršytų plaukų, sveiku, raudonu, vyriškai dailiu veidu, nūn kiek susigedusi, išraudusiu, kiek gali išrausti ir šiaip jau raudonais veidas. Akys žiūri į mane nedrāsiai, tartum kaltai, lūpos taip pat šypso.. Apskritai imant – visai mielas bernas.. Prašau į vidų, sodinu ir klausiu: kurie geri vėjai tokiu nepaprastu laiku pas mane atneše?

Metropolitan Operos solistas Algirdas Brazis koncerto metu. Soloist A. Brazis, Lithuanian tenor now with the Metropolitan Opera.

Jis tuo metu buvo dar gana naujas mūsų literatūroj paukštis, bet jau įsig. jęs neblogo prozininko vardą. Aš buvau S. Kazimiero Draugijos reikalų vedėjas bei jos leidinių redaktorius – tad rašytojams tek davoj į mane su savo rankraščiais kreiptis. Nebeatsimenu, ar aš pats pirmas jį pakviečiau mums kokį romaną parašyti, ar jis pats pasisiūlė. Priimti buvo juoba lengviau, kad tuometinis mūsų Draugijos pirmiinkas prelatas Dambrauskas-Jakštės gera akim į jį žiūrėjo. Mat, savo laiku jaunutis rašytojas buvo patekęs į kalejimą už dalyvavimą ruošiamajame peoviaukų sukilime ar špionaze lenkų reikalams. Paleistas iš kalejimo, jis, tarp kitko, apsilankė ir pas Jakštą ir taip gražiai įtikino senajį prelataj save buvus vien tik jauną-durną, jog prelatas net susigraudino ir simpatijos jam pajuto, ir man jį gerai atestavo. Taip tatai miebai priėmė Marcinkevičių į savo bendradarbius ir tuo metu bene buvome jau pradėjė spausti jo romaną apie Kražių skerdynes, ir jis gal buvo jau pasižadėjęs mums parašyti istorinių romanų apie vyskupą Valančių. Vėliau dalij ir paraše, ir paraše nebogai – tikroviskai, vaizdiškai, įdomiai. Tik kažin ar tą romaną bepabaigė, nesgi užplūdo bolševikai, ir Marcinkevičius, noromis ar nenoromis, susidėjo su jais. O kol kas džiaugiaus, ikinkęs gabų jaunuoli į padorą darbą kad nebeturėt laiko nei noro vėl rašyti tokį knygų, kokią buvo išspausdinęs išėjės iš kalejimo apie moralinius kalejimo puvėsius, nuo kurių iš tolo neše tvaiką, ir dalyko negalėjo beatitaisityti gale knygos paminėtasis epizodus apie paž'niass su Salomėja Nėrim, kurios sielos skaisumas jį taip dorinamai paveikės, jog jis pajutes didži norą ir pats paskaitėti.

Tas tatai Marcinkevičius apsilankė pas mane aną tyra šventadienio ryta.

I mano klausimą, kas atsitiko, kad štai susilaikiau tokio nepaprasto, nors mielo vizito, jis kiek susivaržęs, ir lyg sumišęs (gal dar ne visai teiši pagiriojės), pradeda kažkokią painią istoriją:

– Nežinau nė kaip pradeti.. Gal Jūs nė nepatikési.. Žodžiu sakant - mus uždarė laivo kajutej ir nepaleidžia..

– Kas? už ką? ir kaip tatai nepaleidžia, jei štai atejai pas mane?

– Mane tatai paleido, kad kitus išvaduočiau..

– Ką tokius kitus?

– Na gi keletą mano draugų bolševikų -

ir svečias pasakė man keletą pavardžių iš pirmaeilų mūsų lietuviškių bolševikų ar jų simpatikų. Tiksliai pavardžių neįsiėdėjau, nes anuomet jais nekā testodomėjau; juk jie mūsų anuomet buvo laikomi *quantite negligible*. Vien atsimenu, kad ten nebūta Cvirkos su Korsaku Radžvilu, kuriuos gerai pažinojau - Cvirką kaip buvusį vienerius metus mano mokinį Meno Mokykloje ir Radžvila kaip Čiurlionienės šeštadienį uolų bendradalyvi. Nustebės klausiu Marcinkevičių:

– Tai kaip gi jūs ten patekote į tą kajutę?

– Na gi, mat, vakar vakarą susirinkome ten pasižmonėti. Žmonėjomės per

Jungtinis lietuvių, latvių ir estų choras, giedojęs Baisiojo Birželio minėjime Town Hall salėje, New Yorke birželio 15 d. / Joint Lithuanian, Latvian and Estonian choruses concertize in Town Hall, New York, June 15, 1952, in commemoration of the tragic deportations by the Soviets in the Baltic States.

kevičius, kiek pasibranginės, sutiko su krapštyti.

Kol jis atneše pinigus, mudu su svečiu dar kiek pasikalbėjova. Visai natūraliai nuo mūsų bolševikelių perėjova prie bolševizmo. Svečias pareiškė bolševizmą rimtais ruošiant revoliuciją, kaip kitur, taip ir Lietuvos. Viskas esą numatyta, suplanuota.. Anuomet iš vieno gerai pažiasticio bolševikus girdejau, jog jie Lietuvai esą numatę jau net ir liaudies komisarus (ministrus), su jais susitarę ir net algas jiems moka..

Taip, girdejome anuomet apie tai, žinojome, betgi bolševizmo įsigalėjimą laikėme vien teoretiškai galimu, o tikrovėje atrodė tai visai neaktualu, nesgi kaip ir neįmanoma.

Tačiau keistas dalykas: tarp 1920 ir bene 1924 metų mane kartkartėmis lankydavo bemaž vis tas pats sunkus sapanas: kažkas areštuota, teisia, pasmerkia, veda nužudyti.. O dieną tokius baimių nė pėdsako. Vieną kartą pasisakiau Jakštui. Šis sako panašius dalykus mums galint ateiti; ir kun. prof. P. Būčys (būsimasis

vyskupas) manąs, kad bolševizmas galis apsemti visą Europą. Atrodė, jog ir Jakštės mano taip pat.

Praėjo nemaža metų. Anas sapanas nebesikartojo ar tik retai.. O štai atejo bolševikai - ir prasidėjo! Ir manoj eilė į Sibirą išvežti buvusi paskirta 1941 m. birželio 24 d., kaip man praneše vienas S. Kaz. D-jos darbininkas (jų komitetas nutaręs). Bet karas su Hitleriu prasidėjo 22 – ir aš pasilikau.. Paskui išsigelbėjome į USA zoną, bolševikams vis paskui slenkant.. Gyvenau netoli Čekoslovakijos pasienio.. Ir štai anas sapanas vėl ēmė kartotis.. Dar sykį pabėgau toliau nuo bolševikų, ši kartą, rodos, pakankamai toli – į pat Ameriką. Cia tai, rodos, galiau būti ramus.. Ir štai jau vieną kartą anas sapanas ir čia pasikartojo..

Zinoma, sapanas - vėjai.. Bet žmonės sako - širdis nujaučianti kai kuriuos dalykus. Mes verčiau pasakyti - pasamonijos prisirenka tik visokiu žinių, išpūdžiu, buv. minčių, sprendimų etc. Beigiant visa tai tartum išplaukia į pat sapanės, taip sakant, pagrindži, susikom-

binavę į gal gana tikslius tikrovės (būsimos) vaizdus. Zinoma, aš jau nebesilauksiu čia bolševizmo. Bet jūs, jaunieji? Juk štai rimti amerikiečiai bei europiečiai teigia, kad, jei aa. Franklin Delano Roosevelt būtų dar kelerius metus pabuvęs USA prezidentu, tai šis kraštas jau būtų beturis bolševikinę santvarką.. Ačiū Dievui, ši kartą tai nevyko. Amerika praregejo ir daro daug pastangų pavojaus išvengti.. Bet ir komunistinių-bolševinių jėgų, jų pastangų, jų bičiulių, palankių komunizmui aplinkybių bei įvykių nevertinkime per žemai, kad netekėtų paskui stebėtis..

Taip, šnekėdamas su mieluoju Jonu Marcinkevičium savo kambarį Kaune aną skaištų šventadienio ryta rimtai nemaniau, kad netaip ilgai trukus turėsim Lietuvoj bolševikus.

Knygynų direktorius atneše pinigus. Marcinkevičius džiaugdamasis išėjo..

Taip aš jo daugiau ir nebemačiau.. Gabus vyrukas. Dabar rašo romanus bolševikams. Ir, zinoma, ne apie vyskupą Valančių. Nebent dvasininkijai juodinti..

MANNERHEIMO ATSIMINIMAI

Suomijos Maršalo Mannerheimo atsiminimai praėjusiais metais sukelė dideli triukšmą Suomijos komunistų tarpe bei pačioj Sovietų Rusijoje, nes šiuose atsiminimuose maršalas atskleidė daug slaptų dalykų apie 1938-39 metų derybas ir karo su sovietais užkulisius. "Lietuvių Dienos" per keletą numerių stengsis duoti lietuviams idomiausias jo atsiminimų ištraukas.

1938 m. balandžio mėn., tuoj po Austrijos prijungimo prie Vokietijos, Helsinky prasidėjo slaptos derybos tarp Sov. Sąjungos ir Suomijos, kurios turėjo ypatingos reikšmės tolimesniems ivykiams. Suomijos vyriausybė šias derybas vėdė taip slaptai, kad tikta labai maža grupė žmonių žinojo, kad Suomijos santykai su jos rytiniu kaimynu jėjo į naują fazę. Reikia pažymėti, kad vyriausybė apie tai nepainformavo net partijų vadovybių, dėl ko, svarstant apsaugos klausimus, lėšų skirimas nebūtų susilaukęs tokios didelės opozicijos, ir suomiai 1939 metų ivykius būtų sutikę labiau pasiruoše. Taip pat vyriausybės bendradarbiaivimas su karine vadovybe buvo toks silpnas, kad apie šias derybas nebuvo painformuotas net pats valstybės gynimo tarybos pirmininkas (Mannerheimas, Red.), kuris apie tai sužinojo tik labai vėlai.

Balandžio 14 d. sovietų pasiuntinybės antrasis sekretorius Jarcevas paprašė paikalbėjimo su užs. reikalų ministeriu

Holst. Jarcevas ministerui pranešė, kad jis iš savo vyriausybės yra gavęs plačius igaliojimus slaptai aptarti tolimesnio bendradarbiaivimo galimybes. Sovietų vyriausybė, kalbėjo Jarcevas, nori respektuoti Suomijos savistovumą ir teritorinį neliečiamumą, bet Maskva yra įsitikinu-

si, kad Vokietija svarsto planus užpulti Sovietų Sąjungą, ir čia yra numatyta desantas į Suomiją, kad galėtų Sovietų Sąjungą užpulti iš šiaurės sparno. Kaip laikysis Suomija tokio akcijos atveju? Jei Vokietijai būtų leista panaudoti Suomiją užpuolimo baze prieš Sovietų Sąjungą, pastaroji negalėtų palikti abejinė, bet stengtusi nukelti savo sienas galimai toliau į vakarus. Tokiu atveju Suomija taptų karo lauku. O jei Suomija priešintusi vokiečių invazijai, tai Sov. Sąjunga būtų pasiruošusi jai suteikti vi-

Chicagos Lietuvių Rašytojų Klubo valdyba: Dr. Garmus, Mockus, Babrauskas, Valentinas ir Tamulaitis / Officers of the Lithuanian Writers Club, Chicago.

Chicago suruoštos lietuvių dailės parodos dalyviai su svečiais; sėdi: V. K. Jonynas, I. Šlapelis, kons. P. Daužvardis, A. Varnas ir M. Šileikis; stovi: J. Pautienius, P. Kaupas, K. Žaromskis, P. Kiaulėnas, V. Ignatiavičius ir A. Rudis. / Lithuanian artists and their guests, photographed at a Lithuanian art exhibit, Chicago.

są galimą karinę ir ūkinę paramą ir taip pat garantuotų, kad po karo jos kariuomenė bus atitrakta iš Suomijos.

Jarcevas toliau paaiškino, kad jo vyriausybei yra žinomas suomių fašistų nusistatymas kenkti vyriausybei, jei ji priešintusi vokiečių kariuomenei. Taip pat Sovietų Sąjunga norėtų garantijos, kad suomių vyriausybė niekada neparems Vokietijos kare prieš Sovietų Sąjungą. Užsienio reikalų ministeriu paklausus, kokios šios garantijos būtų, jis nedavė aiškaus atsakymo. Pasikalbėjimas baigės Jarcevo prašymu visais iškeltais klausimais kalbėtis tikta su juo vienu.

Pasitarimai su Jarcevu truko visa pavasarį ir vasarą, bet konkretių pasiulymų rusai nepateikė. Tiktai rugpjūčio 11 d. Jarcevas pristatė sutarties projektą, pagal kurį Suomija pasižada ginti savo kraštą nepriklausomybę ir neleisti jo panaudoti baze užpulti Sovietų Sąjungą. Iš kitos pusės Sov. Rusija sutinka respekto ti Suomijos teritorinę neliečiamybę ir kartu nesipriešina Alandų salų sustiprinimui. (Pagal 1921 m. sutartį šios salos buvo demilitarizuotos. - Red.)

Suomijos vyriausybė buvo nusistačiusi už Alantų salų ginkluotą apsaugą ir to-

dėl jau metų pradžioje tuo reikalui buvo tartasi su švedų vyriausybe.

Rugpiūčio 18 d. Jarcevas pranešė, kad rusai sutinka pasitenkinti raštišku susitarimu, tad ne be slapta karine sutartimi, kad suomiai pasižada priešintis vokiečių užpuolimui ir sutinka priimti Sov. Sąjungos karinę pagalbą. Rusija pritaikanti Alandų salų sustiprinimui, jei jai bus leista kontroliuoti sustiprinimo darbus. Be to, Sovietų vyriausybė prašo leisti įkurti laivyno ir aviacijos bazę Hoglande (sala prie Suomijos. Red.). Už šias nuolaidas Sov. Sąjunga sutinka garantuoti Suomijos nepriklausomybę ir sudaryti palankią prekybos sutartį. Suomijos vyriausybė atsakė, kad sovietų pasiulymas prieštarauja valstybės sevemu ir nesiderina su Suomijos bei kitų šiaurės valstybių neutralumo politika.

Spalio pradžioje sovietai išteikė naują pasiulymą. Jie sutinka leisti suomiam patiembs sustiprinti Hoglandą, tiktais sustiprinimo planai turi būti padaryti bendradarbiaujant su sovietų vyriausybe. Jei somiams trūktų reikalingų sustiprinimo priemonių, sovietai sutinka ateiti į talką.

Ši pasiulymą Somijos vyriausybė atmetė, remdamasi anksčiau nurodytais argumentais.

Šių pasitarimu metu tarptautinė padėtis kaskart aštrėjo. Miuncheno konferencijoje Vokietija laimėjo Sudetus ir tuo pačiu Čechoslovakijos apsigynimo linijos kontrolę. Sovietų Sąjunga Europoje neteko tuo būdu patikimiausio sąjungininko. Vokietijos jėgos augimas ir taip pat Prancūzijos bei Anglijos šaltumas Sov. Rusijos atžvilgiu kreipė pastarąjį į politinę izoliaciją ir tuo pačiu didino nepatitikėjimą Suomiją.

1939 m. kovo 5 d. užsienio komisaras Litvinovas pasikvietė Suomijos pasiuntinį Maskvoje Įrje-Kuosikeną. Ši kartą Sov. vyriausybė paprašė išnuomoti jai 30 metų visą salų eilę Suomijų jūros pakrašty - Hoglandą, Levšerą, Seitšerą ir abi Titteršeras. Sov. vyriausybė nemananti jas sustiprinti, bet tik panaudoti apsaugai susiekimų linijų su Leningradu. Pasiulymą priėmus, matomai pagerėtų abiejų valstybių savitarpiniai santykiai, ir suomiai be to gautų ekonominių pirmenybių.

Savo atsakyme kovo 8 d. suomių vyriausybė pranešė, kad ji atsisako kalbėti apie salų išnuomavimą, nes tuo paliečiama Suomijos teritorija. Atrodė, kad Litvinovas buvo pasiruošęs tokiam atsakymui ir todėl pasiulė manais 183 kv. km plotą į šiaurę nuo Ladogos ežero. Ši pasiulymą Suomija atmetė kovo 13 d. Litvinovas tada pranešė, kad ši somių atsakymą jis nelaiko galutiniu.

(Kitame numery - Baltijos tragedija atidaro suomiams akis - Gen. St. Raštikis siulės Latvijai ir Estijai sudaryti karinę sąjungą).

Lietuviai tremtiniai grupė Chicagoje, baigusi buhalterijos kursus gegužės 31 d. / Photo by W. Balchas

J. Grišmanauskas po pranešimo Lawrence, Mass. lietuvių tarpe. / J. Grišmanauskas (right), one of three Lithuanian fishermen escaping the Iron Curtain, answers questions of Lawrence, Mass., Lithuanians.

K. Daugėlos foto

Long Island, N. Y., lietuvių grupė su kun. dr. S. Valiušaičiu. / Father S. Valiušaitis and Lithuanian parishioners, Long Island, N. Y.

Photo by Michael's Studio

Dainavos ansamblis dainininkės per savo draugės jungtuves šv. Kryžiaus bažnyčioje, Chicago, III. Lithuaniai maidens, members of the Dainava choral group, attend wedding ceremonies in national costume.
Bal. Brazdžionio foto

Visi kviečiami atvykti į
**LIETUVIŲ DIENU
GEGUŽINĘ,**

Sekmadienį, rugpiūčio 17 d, 1 val. p.p.
Arroyo Seco Parke, Los Angeles, Calif.
(North Ave. 60 and Figueroa St.)

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Mrs. B. Shimkus, Worcester, Mass., su dukterimi atostogas praleido Los Angeles, Calif.

— Miss Elden Genitis, Chicago, Ill., atostogas praleidžia viešėdama pas Florence Korsak, Los Angeles, Calif. Rudenį mano laikyti egzaminus mokytojos vietai gauti Kalifornijo.

— Algimantas Regis ir Irena Trušauskaitė, abu iš Los Angeles, Calif., liepos 5 d. sumainė aukso žiedus Chicagoje. Daug laimės!

— Jonas Stokus, Chicago, Ill., vedė Providence, R. I., lietuvių. Sveikiname.

— Mrs. J. A. Svilow, Chicago, Ill., atostogaudama Kalifornijo, aplankė LD redakciją. Jie mano persikelė į Los Angeles gyventi.

— Eugene Laidas, San Francisco, Calif., su žmona ir dukterimi atostogas praleido aplankydami Los Angeles ir San Diego lietuvius.

— Petras Kumeta, Los Angeles, Calif., įsigijo nuosavybę Yucaipa, Calif., kur jau apie 50 lietuvių yra įsikūrę.

— J. Karvelis, Chicago, Ill., savo prekybą perkėlė į naujas patalpas - 3249 S. Halsted St. Jo krautuvėje galima įsigyti LD išleistas knygias.

— Antanas ir Ona Metricks, Chicago, Ill., apsigyveno Hollywoode. Ona Metricks buvo Kęstučio choro mokytoja ir vargonininkė svetimtaučių parapijoj.

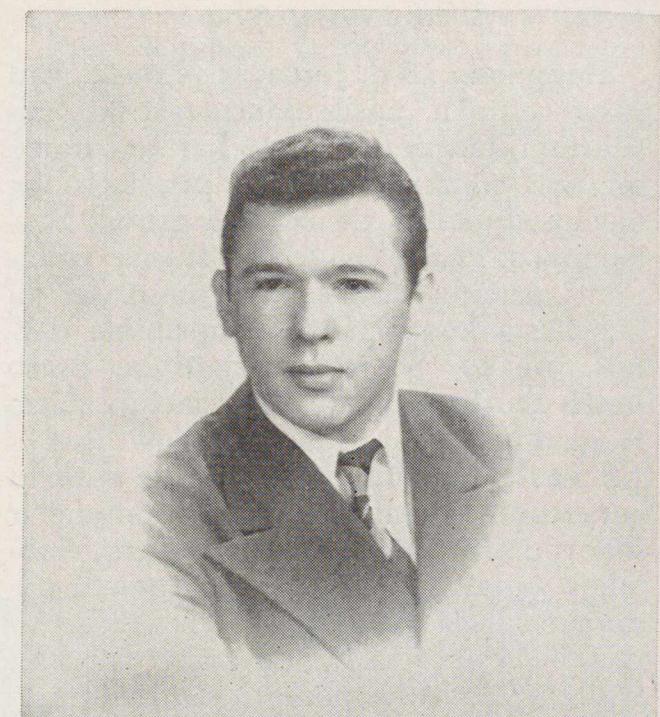
— Dr. Frank Kvinn, Chicago, Ill., su žmona ir dvieim sūnumis atostogas praleido Kalifornijo.

— Joan Shea (Navickaitė), San Francisco, Calif., ištakėjo už Louis Germain ir išvyko 3 mėn atostogų į Europą.

— Juozas ir Marcelė Petrauskai, Los Angeles, Calif., išvyko atostogų į Seattle, Wash. ir Kanadą.

— Ona Saplienė, Los Angeles, Calif., atostogas praleido Grand Rapids, Mich.

— Muz. Stasys Kalvaitis, Chicago, Ill., atostogauja Kalifornijo.

Juozas F. Guest, Los Angeles Vyčių kuopos pirm. Joseph F. Guest, President of the Los Angeles chapter of the Knights of Lithuania and Secretary of the Los Angeles branch of the Lithuanian R. C. Alliance of America. He is a teacher by profession.

— Kun. kleb. Švarlis ir kun. Vyšniauskas, Chicago, Ill., atostogavo Kalifornijo.

— Jos. Dugan (Degutis), Euclid, Ohio, atostogavo Kalifornijo ir viešėjo pas savo dukterį Mrs. Ruth Trudeau, Arcadia, Calif.

— Alfonas Bimbiris, Los Angeles, Calif., organizuoja antrą grupę išlaikyti vieną Lietuvių Gimnazijos Vokietijoje mokinį. Suinteresuoti šį kilnį reikalą paremti gali kreiptis į jį: 1654½ Sixth Ave., Telef. RE. 28733.

— L. S. Fabian, Los Angeles, Calif., paaukojo 11 dol. Lietuvių Gimnazijos Vokietijoje vieno mokinio išlaikymo sąskaiton.

— Zigmas ir Ona Skiman, Oakland, Calif., atostogas praleido Kalifornijo ir viešėjo pas tėvus Encino, Calif.

Los Angeles lietuvių piknikai

Rugpj. 10 d. - Lietuvių Radijo pusvalandžio

Rugpj. 17 d. - Lietuvių Dienų magazino

Rugpj. 31 d. - Lietuvių parapijos

Rugpj. 7 d. - Piliečių klubo

Rugpj. 21 d. - Tremtinio draugijos

Visi piknikai įvyksta Arroyo Seco parke

NAUJOS KNYGOS

Axel Munthe, SAN MICHELE KNYGA, II dalis. Išleido Terra, 946 W. 31st Place, Chicago 8, Ill. Kaina 2.50 dol. 312 psl. Gaunama leidykloje ir pas platinotojus.

Eric Williams, MEDINIS ARKLYS. Vertė Br. Aušrotas. Išleido KARYS, Brooklyn, N. Y. 190 psl. Kaina 2 dol.

Jurgis Jankus, PAKLYDĘ PAUKŠČIAI. Romanas, II dalis, 225 psl., kaina 2.60 dol. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

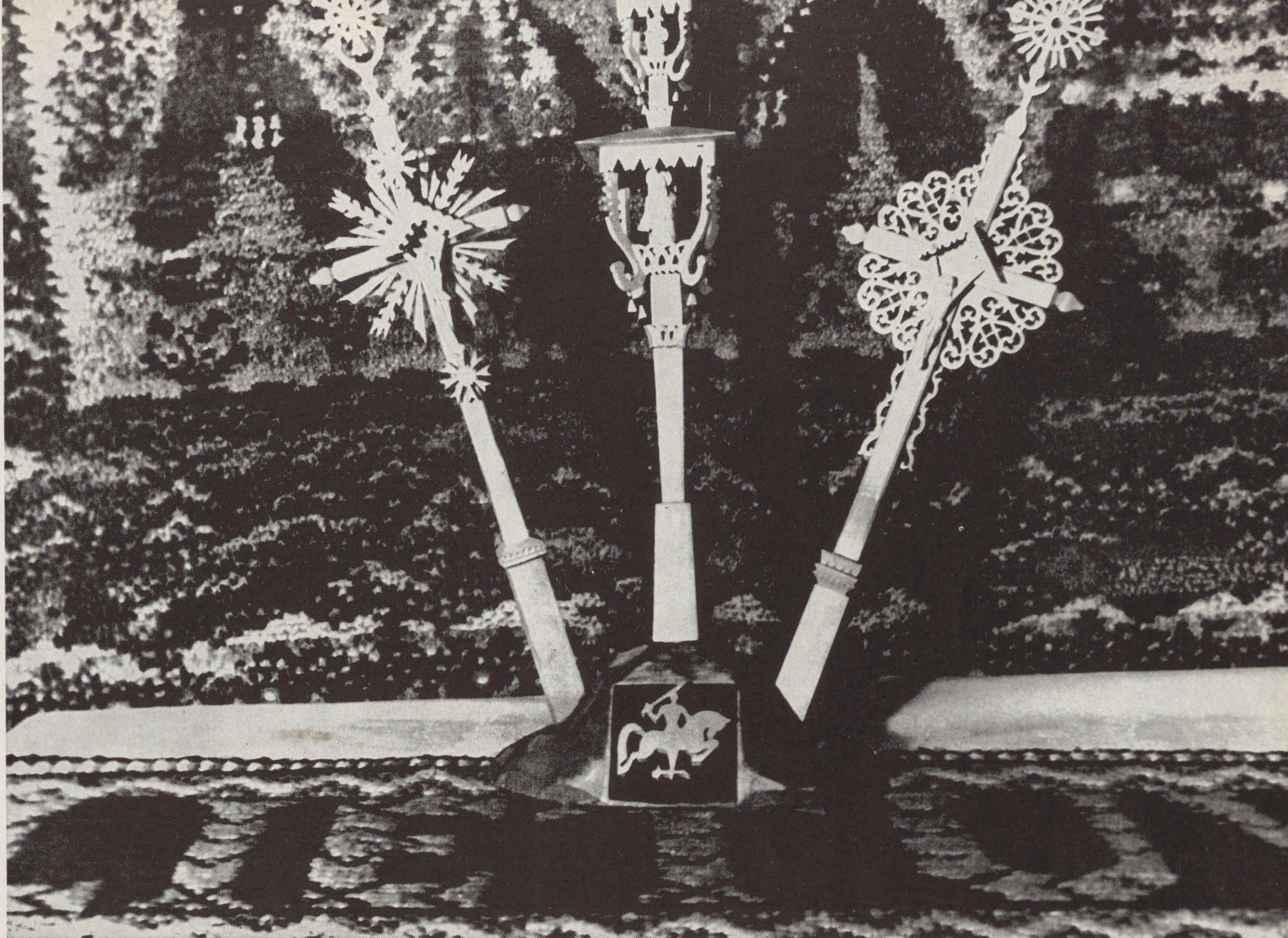
Pær Lagerkvist, BARABAS. Iš Švedų kalbos vertė S. Vainoras. 214 psl. Išleido TERRA, 946 W. 31st Place, Chicago 8, Ill.

Henrikas Nagys, SAULĖS LAIKRODŽIAI. Eiéraščiai. Išleido Liet. Knigos Klubas Chicago, Ill., 2334 So. Oakley Ave. 80 psl. Kaina 1 dol.

LUX CHRISTI, Biuletenis kunigams, Nr. 3 1952 m. liepos mėn.

Melbourne, Australija, lietuvių choras "Aidai", vedamas A. Celno. / The "Aidai" Lithuanian Choir, Melbourne, Australia.

Lithuanian crosses and handiwork. / Lietuviškieji kryžiai (J. Muloko drožiniai)

V. Adomavičiaus foto

LITHUANIAN TRANS-ATLANTIC FLYERS

By DONALD PETRAITIS

Nineteen years ago in July, two men, Captain Steponas Darius and Lieutenant Stasys Girenas, attempted to fly a non-stop flight from New York to Kaunas, Lithuania. But while flying over Germany they were mysteriously killed. They crashed into the tree-tops of a German forest near Soldin. I have just finished reading a book dedicated to Darius and Girenas. In it is the last testament of the flyers. Below appears the English version of their last testament.

WE SHALL FLY TO LITHUANIA

The Lithuanian Nation expects of her sons, deeds of great courage. It befits Her sons to join in the common task to explore the as yet little known air currents of the span of the North Atlantic Ocean, to inquire into the new methods of navigation and to adopt them to ordinary daily usage. Since we are living in an era when air is being conquered for the use and good of human need, we feel it our duty to do our part honor-

ably in the name of our Mother Nation. Young Lithuania, inspired by Thee, we try to accomplish our chosen task. May our success imbue with strength Thy spirit and confidence in Thy power and talent. But if Neptune or the all powerful Perkunas shall throw His wrath upon us, and shall prevent the way to Thine land, and shall enwrap "LITUANICA" in His bosom, then Thee, Young Lithuania, will once again have to display determination, will have to sacrifice and prepare, so that Time shall prove Thine Power and Thy Will.

May the conquest of "LITUANICA" strengthen the spirit of Thy youthful sons and inspire them for greater deeds.

If "LITUANICA" shall fail and perish in the depths of the Atlantic, may it enlarge the courage and determination of Young Lithuania so that a Winged Lithuanian will conquer the treacherous Atlantic to the glory and honor of Mother Lithuania.

For Thee, Young Lithuania, we dedicate and cherish this flight.

We undertake this great experiment with the hope of Heavenly blessing.

*Steponas Darius
Stasys Girenas*

This last testament shows the love of Darius and Girenas towards Lithuania. Many should take their example of courage, especially in these days when Lithuania is suffering. If they follow their example Lithuania will live again.

When Darius and Girenas crashed, British, French, Belgian, Czechoslovakian, as well as Lithuanian newspapers protested that the Lithuanian flyers had been shot down. The family of Darius asked our State Department to give the dead flyers their constitutional rights as citizens of the United States of America and to find out the real cause of the crash. Did the State Department investigate? NO. They merely replied that "it was an unfortunate accident." How do they know and how can they say such a thing if they did not investigate the tragedy?

German guards of a camp in Germany said that they thought the plane was Polish, an enemy plane. No matter what kind of a plane it was the Nazis had no right to shoot it down. It is too late at present to investigate, but it was the duty of the United States State Department to investigate, not the country of

Prelate L. Mendelis of Baltimore, Md., who pledged \$10,000 for a Lithuanian edition of Holy Writ. His Church of St. Alphonse is the most widely attended in Baltimore and he himself is an enthusiastic supporter of Lithuanian affairs in this country, though he was born and educated in the U.S.

Lithuania and the other countries of Europe.

When Darius and Girenas crashed, Germany gave them one of the biggest processions that even Hitler did not receive when he was in power. When the Nazis ran out of flowers in Germany, they sent to other countries for flowers. It is not very hard to describe the rest, but the purpose of what I have written is to instill into the mind and heart of every Lithuanian courage and love for Lithuania. When in trouble they should bear in mind the two flyers, Darius and Girenas. Men like the two flyers are the ones that will help free Lithuania at present.

(For a comprehensive treatment of the historic flight of Darius and Girenas consult *Sparnuoti Lietuviai Darius ir Girenas*, by Petras Jurgela; price, \$1.50.)

Lithuanian Days is the best informed and most illustrated Lithuanian monthly.

VETERANS HONOR LITHUANIANS

DARIUS-GIRENAS POST COMMEMORATES FAMED LITHUANIAN FLYERS

The Darius and Girenas Post of Chicago, one of the most active and influential organizations under the American Legion, lately sponsored a fete-parade in honor of the lost Lithuanian fliers Darius and Girenas, whose trans-Atlantic flight to Europe 19 years ago ended in their tragic death over Germany.

The fliers had hoped to make an historic goodwill trip to Lithuania as representatives of the United States and its Lithuanian population, which at present numbers some 1,000,000 citizens. Their mission, however, was not destined for success and they crashed to sudden death somewhere in Germany, only a short distance from their goal.

The Darius and Girenas Post of the American Legion, with the cooperation of local Chicago Lithuanian civic and patriotic organizations, arranged commemoration ceremonies for the late fliers. Among the speakers to address the 30,000 Lithuanians in attendance were Lithuanian Consul P. Dauzvardis, Senator P. Douglas and Representative Fred Busbey.

Sen. Douglas said: "Thank God, the United States recognizes the Lithuanian republic. Its theft by the Reds never will be recognized by us."

"Just as many other countries that are struggling for liberation from the Soviets, Lithuania will break through to freedom.

"If it pleases the Lord to take Joe Stalin, we Americans will be resigned to that loss."

Various types of hand-carved Lithuanian crosses / Lietuviški kryžiai

Grand Canal, Venice - by J. Bagdonas

Canale Grande / J. Bagdonas

LETTER TO THE LAND OF MIRACLES

By STEPAS ZOBARSKAS

"America is a land of miracles," an old Austrian informed me. "I know the country quite well. It has so many rich people that you could fill a book with their names. And they are not misers. If one knows how he can earn a tidy dollar very quickly there. My own nephew lives in California. He does not like to work, so he proclaimed himself a saint and founded a new religion. Believe it or not, he made himself a million dollars in fifteen years. Several persons, who had more money than brains, willed him large portions of their estate, thinking that when they died the loafer would secure them a soft chair next to Saint Peter."

I sat on the edge of an army cot as I listened to the Austrian's tale. I smiled. America! I had no dreams of a new religion, for I knew very well that those people feared nothing, lived peacefully, worked, and bought anything their heart desired for the money they earned with their hands and brains.

"Is it true that you have no uncle in America?" asked my wife as she darned my socks.

"Yes."

"And no stepbrother?"

"None."

"Then, perhaps, you have a close relative there?"

"I haven't."

"Why do others have relatives there and you do not?" Her lips quivered nervously.

I knew her thoughts: "What a husband!"

"If I were in your predicament," the Austrian suggested, "I would try desperately to reach America."

"But how?" I asked sarcastically.

"Yes. How? Have you any suggestions as to how we may reach America?" my wife asked him, her large blue eyes fastened upon the man.

"If I were your husband, I would hire myself out as a stoker and cross the waters that way. Once there — God give my legs strength!"

"And what about us?" my wife said as she pointed to herself and our daughter.

"You too, both... but later. Once in America your husband could earn money. And money can do everything. Even buy you out if necessary."

"So!" my wife drew out the word. "I thought you had a better idea." Her brow was furrowed with thought.

Had there been more space, I would have paced the room with my hands behind me. This was now impossible. I rose and sat down since there was barely space to turn around. Yet, something must be done, I said to myself, as I tried mentally to leave my surroundings. I did not listen to the words of my guest; I was not interested in his ideas. I tried hard to recall the name of at least one person who lived in that distant land. I could not. A neighbor's child on the opposite side of the cloth partition began to cry. My thoughts scattered like a flock of frightened sparrows. That night I sat

with my hands to my head and stared into the darkness. But no name came to me.

Next day as I waited in line with a tin for soup I heard someone say, "Just imagine, what a good man that Joseph is! He has send affidavits to five families. And he is rich also! My days in this pigsty are now numbered."

I turned around. It was my neighbor from the left side of our army barracks. The lucky man, his papers in from America, was relating the news loudly, in an excited and proud voice, so that the tin pan in his hand shook.

"Stop spilling the soup!" a professor warned him. "You are not as yet aboard ship. Spill it and you will have nothing to eat. They don't permit starved people to enter America."

"I spit at such soup," screamed the man. He was about to throw away the day's dole, but his friend seized him by the arm.

"For God's sake! If you have something better from America then give me this."

"Take it! Take it, friend!" said the lucky man and he poured his soup into the other's tin. He looked as if he were going to say something else, but instead he turned and walked toward the army barracks. All eyes followed him.

"I hope more such Americans come to our aid, then this crisis would resolve

Study of a stained-glass window in the Lithuanian Catholic Church, Lawrence, Mass. / Vitražas lietuvių bažnyčioje Lawrence, Mass.

A float symbolizing the aspirations of the Lithuanian Nation, Gary, Ind. / Gary, Ind., lietuvių gyvasis paveikslas per birželio išvykių minėjimą.

itself in a year," the professor spoke to me.

"And I would have more soup," our neighbor added.

I brought home my soup, bread, potatoes, laundry soap and handful of cigarettes. I put them all on the table and went out. The stranger's name which had given such joy and hope to my neighbor held my attention. I walked over to the lucky man and asked him directly.

"Do not be angry, my friend, if I trouble you for a moment. I heard of your success in contacting America. Congratulations! I hope you can leave this hole soon." I extended my hand and squeezed his palm.

"We also would like to rid ourselves of these undesirable quarters but we know no one, absolutely no one in America. Could you give me this good man's, Joseph's, address? And do you think he would help me, if I wrote to him?"

"By all means, write to him! You have nothing to lose," he said as he took the letter from his pocket and handed it to me.

"Here's his address."

I looked at the stamp. A woman stood in the foreground. Her raised right hand held a bright light. The massive horizon of New York was visible in the background. Underneath it was written: *Airmail. United States Postage*. A little beyond the statue, above the buildings, an airplane was in flight. On the opposite

side of the envelope there was an athletic man with a tennis racquet in his hand. Underneath him was written: *Swimming pool. Summer and winter vacation. 500 acres of fruit garden. Tabor Farm*.

"That all belongs to him," said the young man as he pointed to the adver-

tising. "Rich, isn't he?"

"He's rich all right," I said, and copied the address on a piece of paper.

"Could you write a letter of recommendation in my behalf?" I asked him after a moment of thought. "You know me well."

The young man took the letter, put it back into his coat pocket and sat down on the bench.

"I'll be honest with you. I know him no better than you do. My friend, who went to America before the war works for him. He obtained the affidavit for me. He has also sent affidavits to five other families. Of course, I could write to my friend but by the time the letters are exchanged it will be the same long story."

"Thank you, my friend," I said and was about to leave him.

"What's the hurry? Wait a minute!"

"We haven't eaten as yet."

"Neither have I," the young man admitted with a blush. "But, then, I don't want to."

"Why not? Are you ill?"

"Not at all! Only... Oh well! I acted the fool. I gave my soup to another. But that's all right. Tomorrow I'll get another dole."

"You know what?" I said and took him by the arm. "Come, eat with us. I brought home a full bucket. There's enough for all of us."

"No. No. I couldn't" the young man objected. "I'm alone. I can fast. But you have a family."

"I'm inviting you. You must come. Of course, you won't get much, but your stomach will not be empty. Do me this favor. Let this be my way of repaying you for your kindness."

The young man allowed himself gradually to be persuaded and we both went to my "home."

That night when everyone had gone

Lithuanian Girl-Scouts taking oath, Brooklyn, N. Y. / Skaučių - paukštyčių ižodis Brooklyne, N. Y.

CONGRESSMEN ON LITHUANIAN AFFAIRS

HON. BLAIR MOODY (Mich.)

In my visits to the continent during and since the war, I have come to know something of the peoples whose lives have been clouded and made tragic by geography, and by the cruelty of the Kremlin.

Just 2 days ago I was honored to welcome in my office in Washington three Lithuanian sailors who broke out from behind the iron curtain and made their way to this country. I think they should stay here, for they showed the sort of courage and intrepidity that built America and I am going to do all in my power to see that these boys do stay here...

This country knows well the kind of people who come out of Lithuania. Since earliest times, Lithuanians have lived and worked in the United States. They and their descendants have played their part in shaping this Nation and in keeping it safe and sturdy. In two World Wars and now again in Korea, many American - Lithuanians have fought to defend the United States. Others have given their strength to dig coal out of the mountains of Pennsylvania and West Virginia. The industries of Chicago, New York, Cleveland, and a dozen other great American cities know their skills and perseverance. Here in Michigan and in many other States, farmers whose origins, near or remote, are in Lithuania have done more than their share to fill the Nation's food basket.

---

to bed I sat by the lamp and wrote a letter to America.

"Sir: Although I do not know you personally, I make bold to ask a favor of you." I told him everything about myself in order to capture his attention. I concluded by asking him to send me an affidavit. My wife was asleep, but I awakened her.

"Listen to this. See if I wrote it well," I asked her.

She listened attentively to every word. Here she made a correction, there she asked me to omit a phrase.

"It's well written," she said to me after I had finished reading it. "But what's the use? Do you think he'll pay any attention to it? The rich do not care for the poor."

"Don't say that," I interrupted. "That man has already sent six affidavits."

"Well, if that is so..."

"Whatever may come of it, there is no harm in trying. At least, we will receive a letter from America," I said in a raised voice. Somehow I had become happier.

"Early tomorrow morning I will put it into the mailbox. Then we'll have something to look forward to. Can't tell what may happen. America is the land of miracles."

(To be Continued)

In the professions, too, and in the arts and sciences, the contributions of the Lithuanians and their children and their children's children have been outstanding. I must confess that until recently, I have frequently carried around in my pocket a piece of fine Lithuanian workmanship without ever realizing it. Shortly before I left Washington in order to be with you this afternoon, someone told me that the Lincoln penny was designed by V. D. Brenner-Baranauskas, whose name, I am sure is known to many of you.

The contribution of the Lithuanians in America and their descendants gives us some idea of the national vitality of Lithuania. It is an indication that confidence and faith in Lithuania's future is well-placed...

HON. ESTES KEFAUVER (Tenn.)

The people of Lithuania have the best wishes of the people of America on this 34th Anniversary of their Independence. Although days are dark and suffering is much now, as long as respect for the individual and love of freedom remains in the hearts of people, tyranny will not long reign.

HON. EVERETT McKINLEY DIRKSEN (Illinois)

Over the years I have been enriched by the friendship of a goodly number of American citizens of Lithuanian origin. Their fidelity to freedom under the most trying circumstances has been a noble thing. It is so typical of the free-

Anthony S. Dranginis, seminarian studying for the priesthood at Mt. St. Mary's, Emmitsburg, Md. He is a graduate of Marianapolis College and also a veteran of the Marine Corps. After the war he sang in the Dainava choral society. He was also Commander of Post 154 of the American Legion, Md. "Perhaps, one day I may follow in the footsteps of these great Lithuanians, men of God and patriots, Bishops Valančius, Baranauskas, Bučys and the vast number who have died martyr deaths enriching the soil of the land which they loved so much; where they adored their God and led the people in prayer - Lithuania; whose people loved and honored God and His Blessed Mother and still continue to do so," he states in a letter. / Antanas S. Dranginis, žymus Baltimores, Md., lietuvių veikėjas, dabar studijuojas kunigų seminarijoj.

Charles Alminas, Lithuanian student shown accepting a scholarship to the University of Nebraska, Loup City, Neb. / K. Alminas, sūnus žinomo vėd. dr. K. Almino, gauna stipendiją studijuoti Nebraskos universitete.

dom loving Lithuanians. I know from report of the atrocities which have brought agony and distress to Lithuanians in the Homeland as they seek to keep the light of freedom and self-determination alive, the prayers and acclaim of all who share this ideal is within them in this dark hour. I know that there is a pervasive conscience in the world and that sooner or later their cause must prevail.

HON. WILLIAM BENTON (Conn.)

There is no greater trial for a nation than to suffer an occupation by another country which not only takes over its governmental institutions, but carries on a systematic destruction of its traditions, its religious, cultural and family life. That Lithuanians everywhere have maintained their burning desire to restore the unity and freedom of their country is a great tribute to their faith and courage. For that reason especially, an anniversary such as this should be well noted; it serves not only to rally Lithuanians themselves but to remind the rest of us that the battle for freedom is still being carried on by people who were among the first to fall under the heel of communism.

HON. JAMES E. MURRAY (Montana)

Thirty-four years ago on February 16, 1918, as a result of the work of one of the greatest American Presidents and democrats, Woodrow Wilson, the people of

Lithuania declared themselves free and independent and were able to establish themselves as a democracy.

For over 20 years they prospered in the sunlight of freedom until their land was occupied by Communist forces. Much to our dismay and contrary to our hopes and expectations, the sacrifices we all made in World War II against the tyranny of dictatorship seem to have been in vain for Lithuania has been overrun and liberty and democracy temporarily crushed there.

But as long as the democracies of the world band together in their efforts to preserve freedom, to promote democracy, and to encourage and help people everywhere to achieve the same objective and to raise their standard of living, Lithuania can look forward to the day when they can celebrate once again, and we hope forevermore, another Declaration of Independence.

I extend my warmest greetings to Lithuanian Americans who have contributed so much to American life and culture.

HON. JOHN W. BRICKER (Ohio)

Today, America stands as a citadel of freedom in an unhappy world. So long as this bastion of freedom remains strong Lithuanians and all oppressed peoples behind the Iron Curtain may hope for deliverance from tyranny. The American people regret that they cannot penetrate the Iron Curtain by force. We cannot do so because another world war might

destroy freedom for the victors as well as the vanquished.

But the gallant people of Lithuania need not despair. Help is on the way. By broadcasting the message of freedom, America will encourage them and kindle their hopes. Through aid to the anti-Communist underground already authorized by the Congress, America will help the Lithuanians to set themselves free. Whoever heard of freedom losing the final round in the age-old struggle against loathsome tyrants?

HON. EDWARD MARTIN (Pa.)

Although Lithuania temporarily is under the yoke of Soviet masters, I am confident that the love of freedom which is characteristic of her people will enable her to rise again and assume her place in the free world.

These are dark days for the citizens of Lithuania, many of whom have friends and relatives in the United States. Cut off from many of their loved ones, reduced to peonage by Russian tyrants, there must be some who have become discouraged.

However, like my friends in Pennsylvania who are of Lithuanian descent, I am looking forward to the new Independence Day which will be celebrated when the Soviet aggressors have been overcome. The independent spirit which has guided many Lithuanians over the sea to the New World will not be crushed by tyranny.

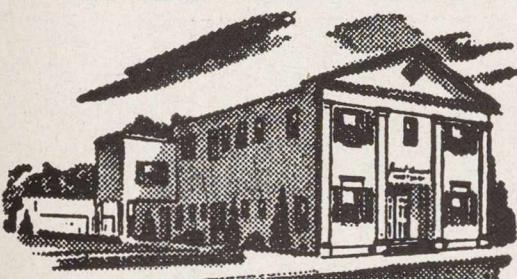

A scene from the Lithuanian musical production **Nemunas žydi** (The Nemunas Blooms), Cleveland, Ohio. / "Dainavos" ansamblis pastatytas vaidinimas "Nemunas žydi", Briedžio foto

GARBES PRENUMERAIORIAI

Asmenys, sumokėjų už metinę prenumeratą 10 dol., laikomi GARBĖS PRENUMERAIORIAIS.

BALBINA ABROMAITĖ, Los Angeles, Calif.
KUN. I. ALBAVIČIUS, Cicero, Ill.
KUN. ST. ALEKSIEJUS, Hatch, N. M.
PEARL AMBROSE, Newington, Conn.
J. AZUOLAITIS, Los Angeles, Calif.
J. J. BACHUNAS, Sodus, Mich.
DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.
KUN. ANT. DEKSNYS, E. St. Louis, Ill.
Miss ADELE DEWEY, Chicago, Ill.
F. DIRGĖLA, Los Angeles, Calif.
WM. & B. GRIGALUN, Los Angeles, Calif.
P. JANKIEWICZ, Yucaipa, Calif.
KUN. G. JONAITIS, Tucson, Ariz.
KUN. P. JURAS, Lawrence, Mass.
F. KARALIŪNAS, Glendale, Calif.
J. KILMONIS, Los Angeles, Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, Los Angeles, Calif.
DR. KAN. J. B. KONČIUS, New York
KUN. J. KUČINSKAS, Los Angeles, Calif.
K. LUKŠIS, Los Angeles, Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
J. MASON, Altadena, Calif.
DR. KUN. L. MENDELIS, Baltimore, Md.
REV. N. PAKALNIS, Brooklyn, N. Y.
KUN. J. PAŠKAUSKAS, Chicago, Ill.
STASĖ PETROŠKIENĖ, Santa Monica, Calif.
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
PAULINA PETKUS, Monrovia, Calif.
BRONĖ PIVORIŪNIENĖ, Chicago, Ill.
M. J. RAMANAUCKAS, San Diego, Calif.
A. RUIGYS, Los Angeles, Calif.
KUN. P. SABULIS, Hartford, Conn.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
BARON M. VON SEEBECK, Los Angeles
AL SHIMKUNAS, Chicago, Ill.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif.
V. J. STACK, M.D., Altadena, Calif.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif.
K. SUROMSKIS, Chicago, Ill.
REV. A. TAMOLUNAS, Miami, Fla.
K. VAITKEVIČIENĖ, Brooklyn, N. Y.
P. ŽILINSKAS, Los Angeles, Calif.
F. ŽUKAUSKAS, Los Angeles, Calif.

**JONES & HAMROCK
MORTUARY**
731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18
PROSPECT 8091

BAKUS REALTY CO.

LITHUANIAN REAL ESTATE BROKER
Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service
4728 So. Normandie   Los Angeles 37, Calif.
OFFICE: AXminster 7900   RES.: Pleasant 3-6590

LITHUANIAN REALTY CO.

Real Estate - Loans & Insurance
Fire, Automobile & Other Insurance
Chas. Luksis, Manager
3502 W. Pico Blvd.
Phone RE. 8278

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa
Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles
Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.
Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15
Sekmadieniais 1:00 p. m.
Vedėja - Lilija Vanagaitienė
Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.
Telef. GRovehill 6-2242

The Saltimieras Lithuanian Show
Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc
Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.
No recordings - Live talent only
Paul B. Saltimieras, Director
6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Telephone FInancial 0650

Baltimore, Md.

Lithuanian Melody Time
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sundays - 12:30 - 1:30 P. M.
Directors:
A. Juškevičius, 4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md.
J. Ruzga 5314 Midwood Ave., Baltimore, Md.

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass., - WHEE - 1090 kilocycles
Sundays 9:30 1 10:30 A. M.
Director S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Saturdays - 2:00 - 3:00 P. M.
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 3:00 - 3:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Leisure Ave., Detroit 27, Mass.
Telephone BROADway 32224

Hillside, N. J.

Memories of Lithuania
Hillside, N. J. - WEVD - 1330 kilocycles
Saturdays - 4:45 - 5:30 P. M.
Director Jack J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J. - Tel. WA. 6-3325

Pittsburgh, Pa.

Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, P.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury, Conn.
Assistant Director Bronius Dūda

Cleveland, Ohio

Cleveland Lietuvių Radijo Valanda
Cleveland, Ohio - WSRS - 1490 kilocycles
Programa kiekvieną penktadienį 7 val. vak.
Vedėjai:
Jaunutis Nasvytis, 771 E. 91st St., Cleveland 9, Ohio
Telef. LI 16415
Balys Auginas, Telef. EX 15393
Kestutis Šukys, Telef. WI 31802
Visos žinios patiekiamos ne vėliau ketvirtadienio
7-10 val. vakaro.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.
Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.
Director - Bruno Gediminas, 1011 Cole Ave., Hollywood, Calif., Phone Hillside 0437
Assistant Director - George Rudelis, 5027 Zelzack St., Encino, Calif.

Ar kelsies į naują butą?

Kai tik sužinai tikslų naujo buto adresą, tuo pranešk LD administracijai. Nepranešus laiku adreso, visi nukenčiamie: laikraštis turi daugiau bereikalingo darbo, ir už ženklius reikia trighbai mokėti, kai numeriai gržta, o jūs pasigendate kelių LD numerių.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS   1722 N. WESTERN AVE.
PHONE HO. 9-4600   HOI i YWOOD 27, CALIF.

INSURANCE COSTS TOO HIGH?
THEN CONTACT

William W. Sketres (Lithuanian)
(Farmers Insurance Agent)

Automobile & Truck
Public Liability (Personal & Business)
Fire (Home & Mercantile)

Bus. Phone - Hillside 6168

Workmen's Compensation

Fire & Theft (Personal Property)

Res. Phone - VErmont 8-7526

Jau baigama spausdinti ir netrukus bus išsiuntinėta platinti

PROF. MYKOLO BIRŽIŠKOS

knyga mūsų tautos klausimais

LIETUVIU TAUTOS KELIAS

Knygoj plačiai svarstomos lietuvių tautos problemos bei jos išeitas kelias iki 1915 metų.

Ši knyga yra vienintelė tokios rušies tremty išleista knyga ir sudarys didelę sensaciją.

Knyga išeis dviem tomais maždaug po 250 psl. ir kaštuos po 3 dol.
Bus gaunama spaudos kioskuose, pas "Lietuvių Dienų" atstovus, spaudos platinotojus ir "Lietuvių Dienų" administracijoje.

Knygą leidžia "Lietuvių Dienų" leidykla.

Kiekvienas lietuvis turi šią įdomią ir aktualią knygą įsigyti ir perskaityti.

LEIDYKLOS ADRESAS:

LIETUVIU DIENOS

9204 South Broadway, Los Angeles 3, Calif.